

143. sz. Egyezmény

a visszaélésekre alkalmat adó körülmények között történő munkaerő-vándorlásról, a migráns munkások egyenlő esélyeinek előmozdításáról és a velük való bánásmódról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1975. június 4-én hatvanadik ülészakára ült össze,

Figyelembe véve, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmányának előszava a Szervezet feladatává teszi, hogy védje „A munkavállalók érdekeit, amikor azok nem saját országukban állnak foglalkoztatásban”, és

Figyelembe véve, hogy a Philadelphiai Nyilatkozat, a Szervezet meghatározó alapelvei között, megerősíti, hogy a „munkaerő nem árú” és, hogy „A bárhol létező szegénység mindenhol veszélyezteti a jólétet”, és elismeri az ILO azon ünnepélyes kötelezettségét, hogy olyan programokat támogasson, amelyek elsősorban a teljes foglalkoztatottság elérésére irányulnak, a „munkaerőmozgás - ideértve az alkalmazásra irányuló munkaerőmozgást is - révén”,

Figyelembe véve A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Foglalkoztatási Világprogramját, valamint A foglalkoztatáspolitikáról szóló 1964. évi Egyezményt és Ajánlást és aláhúzva annak szükségességét, hogy elkerüljék a vándorlások túlzott, ellenőrizhetetlen és nem támogatott növekedését azok társadalmi és emberi szempontból gyakorolt negatív hatása miatt, és

Figyelembe véve, hogy a fejletlenség, a strukturális és tartós munkanélküliség legyőzése érdekében számos ország kormánya egyre inkább hangsúlyozza a tőke- és technológiatranszfer ösztönzésének szükségességét a munkaerőtranszferrel szemben, összhangban ezen országok szükségleteivel és igényeivel, figyelembe véve a származás és a foglalkoztatás országainak kölcsönös érdekét, és

Figyelembe véve minden személy jogát arra, hogy bármilyen országból távozzon, beleértve sajátját is, úgy ahogyan azt az Emberi Jogok Általános Nyilatkozata és a Polgári és Politikai Jogokról szóló Nemzetközi Egyezmény kimondja, és

Felidézve A munkavállalás céljából történő bevándorlásról szóló 1949. évi (módosított) Egyezmény és Ajánlás, A migráns munkások védelméről (a fejletlen országokban) szóló 1955. évi Ajánlás, A foglalkoztatáspolitikáról szóló 1964. évi Egyezmény és Ajánlás, A munkaerőpiaci szolgáltatásról szóló 1948. évi Egyezmény és Ajánlás, és A díjat felszámoló munkaközvetítő ügynökségekről szóló 1949. évi (módosított) Egyezmény rendelkezéseit, amelyek olyan kérdéseket tárgyalnak, mint a migráns munkások toborzásának, felfogadásának és munkaközvetítésének a szabályozása, a migrációra vonatkozó pontos információ biztosítása, a migráns munkásokat utazásuk során és megérkezésük után illető minimális normák, az aktív foglalkoztatási politika és nemzetközi együttműködés elfogadása ezeken a területeken, és

Figyelembe véve, hogy a munkaerőpiaci körülményeknek betudható munkaerő-vándorlásnak a foglalkoztatással megbízott hivatalos szervek felügyelete alatt,

vagy két-, vagy többoldalú Egyezményekkel összhangban kell történnie, ideértve különösen azokat, amelyek a munkavállalók szabad áramlására vonatkoznak, és

Figyelembe véve, hogy a munkaerővel való jogtalan és titkos kereskedelem megléte további normákat, elsősorban olyanokat tesz szükségessé, melyek e visszaélések megszüntetésére irányulnak, és

Felidézve A munkavállalás céljából történő bevándorlásról szóló 1949. évi (módosított) Egyezmény rendelkezéseit, amelyek minden ratifikáló tagállamot arra köteleznek, hogy a felségterületén tartózkodásra jogosult migráns részére saját állampolgáraival azonos elbírálást biztosítson számos, ott felsorolt kérdésben, amennyiben ezekben a kérdésekben jogszabályok az iránymutatók vagy a közigazgatási hatóság felügyelete alá tartoznak, és

Felidézve, hogy A hátrányos megkülönböztetésről (foglalkoztatás és foglalkozás szerint) szóló 1958. évi Egyezményben a "megkülönböztetés" fogalmi meghatározása nem szükségszerűen terjed ki az állampolgárság alapján történő megkülönböztetésekre, és

Tekintettel arra, hogy további, a társadalombiztosításra is vonatkozó szabványok szükségesek, hogy elősegítsék a migráns munkások egyenlő esélyeit és egyenlő elbírálását, és, olyan kérdések tekintetében, amelyek jogilag vannak szabályozva, vagy közigazgatási hatóság felügyelete alá tartoznak, biztosítsák legalább ugyanazt az elbírálást, mint amelyet saját állampolgáraik részére,

Figyelembe véve, hogy a migráns munkások legkülönbözőbb problémáira vonatkozó intézkedések teljes sikere csak az Egyesült Nemzetek Szervezetével és más szakosított szervezetekkel való szoros együttműködés révén biztosítható, és

Figyelembe véve, hogy az alábbi normák szövegezésénél tekintetbe vették az Egyesült Nemzetek Szervezete és más szakosított szervezetek tevékenységét, továbbá hogy az átfedések elkerülésére, és a megfelelő együttműködés biztosítására való tekintettel folyamatos együttműködés valósul majd meg a nemzetközi szabványok alkalmazásának biztosítása és előmozdítása végett, és

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a migráns munkásokra vonatkozóan, amely kérdés az ülészak napirendjének ötödik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre, amely kiegészíti a munkavállalás céljából történő bevándorlásról szóló 1949. évi (módosított) Egyezményt és a hátrányos megkülönböztetésről (foglalkoztatás és foglalkozás szerint) szóló 1958. évi Egyezményt,

a mai napon, 1975. június 24-én elfogadja az alábbi Egyezményt, amely „A migráns munkásokról (kiegészítő rendelkezések) szóló 1975. évi Egyezmény” néven idézhető:

I. RÉSZ. A VISSZAÉLÉSEKRE ALKALMAT ADÓ KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT TÖRTÉNŐ MUNKAERŐVÁNDORLÁS

1. cikk

Minden tagállam, amely tekintetében a jelen Egyezmény hatályban, van kötelezettséget vállal arra, hogy az összes migráns munkás vonatkozásában tiszteletben tartja az alapvető emberi jogokat.

2. cikk

1. Minden olyan tagállam, amely tekintetében a jelen Egyezmény hatályban van, köteles módszeres erőfeszítéseket tenni annak megállapítása érdekében, hogy vannak-e területén illegálisan foglalkoztatott migráns munkások, illetve hogy indul-e, áthalad-e, vagy érkezik-e területe vonatkozásában migráns munkások munkavállalásra irányuló bármely olyan mozgása, amely tekintetében a migráns munkások utazásuk alatt, megérkezésük, tartózkodásuk, illetve foglalkoztatásuk során olyan feltételeknek vannak kitéve, amelyek idevágó, két- vagy többoldalú nemzetközi okmányok, vagy Egyezmények, illetve országos törvények és szabályok rendelkezéseit sértik.

2. A munkaadók és munkavállalók képviselői szervezeteivel teljes körűen konzultálni kell, és biztosítani kell az ezzel kapcsolatosan rendelkezésükre álló információk előterjesztésének a lehetőségét.

3. cikk

Minden tagállam, saját hatáskörében és más tagállamokkal együttműködve, köteles minden szükséges és megfelelő intézkedést foganatosítani annak érdekében, hogy:

- (a) felszámolják a migráns munkások titkos, munkavállalási célú vándorlását és illegális foglalkoztatását,
- (b) fellépjen a migráns munkások munkavállalásra irányuló, saját területéről eredő, oda irányuló, vagy azon áthaladó illegális és titkos áramlásának szervezőivel szemben, és azokkal szemben, akik illegális feltételek között bevándorolt munkásokat foglalkoztatnak,

annak érdekében, hogy megelőzzék és felszámolják a jelen Egyezmény 2. cikkében jelzett visszaéléseket.

4. cikk

Minden tagállam köteles, a munkaadók és munkavállalók képviselői szervezeteinek meghallgatása után, nemzeti és nemzetközi szinten, megtenni a szükséges intézkedéseket e kérdésekkel összefüggésben más országokkal ápolt rendszeres kapcsolatok és információcsere biztosítása érdekében.

5. cikk

A jelen Egyezmény 3. és 4. cikke alapján fogantatosított intézkedések egyik célja, hogy biztosítsa a munkaerő-kereskedők elleni jogi fellépés lehetőségét, függetlenül attól, hogy ezek mely országokban ténykednek.

6. cikk

1. A nemzeti törvények vagy szabályozás keretében szigorú intézkedéseket kell fogantatosítani a migráns munkások illegális alkalmazásának felderítésére, valamint közigazgatási, polgárjogi és büntető rendszabályok - ideértve a megfelelő büntőbüntetések is - meghatározására és alkalmazására a migráns munkások olyan munkavállalási célú vándorlásának szervezése esetében, amelyről megállapítható, hogy kimerítik a jelen Egyezmény 2. cikkében megjelölt visszaélések fogalmát, valamint az ilyen vándorláshoz tudatos, nyereségre irányuló vagy más okokból történő közreműködés esetében.

2. Abban az esetben, ha egy munkaadóval szemben a jelen cikk értelmében eljárást indítanak, jogot kell számára biztosítani jóhiszeműségének igazolására.

7. cikk

A munkaadók és munkavállalók képviselői szervezeteivel konzultációkat kell folytatni azon törvényekkel, szabályokkal és egyéb intézkedésekkel kapcsolatosan, amelyek a jelen Egyezmény végrehajtására irányulnak és céljuk a fenti visszaélések megakadályozása és megszüntetése, és e célból történő kezdeményezésekre vonatkozó lehetőségüket el kell ismerni.

8. cikk

1. A migráns munkást, feltéve, hogy munkavállalás céljából legálisan tartózkodik az ország területén, nem lehet illegálisan vagy szabálytalanul ott tartózkodónak tekinteni csupán azért, mert elvesztette állását; ez önmagában nem eredményezheti tartózkodási engedélyének, vagy adott esetben munkavállalási engedélyének visszavonását.

2. Ennek megfelelően az ország állampolgáraival azonos elbírálásban kell részesíteni, mindenképp előtte ami a foglalkoztatás biztonságát, az áthelyezés, a kiegészítő munkákon történő foglalkoztatás és az átképzés biztosítását illeti.

9. cikk

1. Azon rendszabályok veszélyeztetése nélkül, amelyek célja a migráns munkások munkavállalásra irányuló áramlásának ellenőrzése annak biztosítása révén, hogy a migráns munkások az ország területére történő érkezése és foglalkoztatása az érvényben lévő törvényeknek és szabályoknak megfelelően történik, a migráns munkások, azokban az esetekben, amelyekben a szóban forgó a törvényeket és szabályokat nem tartották tiszteletben és amely esetekben helyzetük nem rendezhető, maguk és családjuk vonatkozásában egyenlő elbánást élvezzenek, már ami a korábbi munkaviszonyból eredő jogaik alapján a bérezés, a társadalombiztosítás és egyéb előnyök tekintetében illeti őket.

2. Az előző bekezdésben foglalt jogokat érintő vita esetében a munkavállaló számára biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy jogait akár személyesen, akár képviselő útján az illetékes szerv előtt érvényesíthesse.

3. A munkavállaló vagy családja kiutasítása esetén ennek költségei nem terhelhetik őket.

4. A jelen Egyezmény egyik rendelkezése sem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy a tartózkodási engedélyre, vagy a törvényes munkavállalásra megadja a jogot az olyan személyek számára, akik területén illegális módon tartózkodnak, vagy dolgoznak.

II. RÉSZ. EGYENLŐ ESÉLYEK ÉS EGYENLŐ ELBÍRÁLÁS

10. cikk

Minden olyan tagállam, amely vonatkozásában a jelen Egyezmény hatályban van, kötelezettséget vállal olyan politika meghirdetésére és folytatására, amely arra irányul, hogy a nemzeti viszonyoknak és szokásoknak megfelelő módszerekkel elősegítse az egyenlő esélyeket és egyenlő elbírálást az alkalmazás és a foglalkozás, a társadalombiztosítás, a szakszervezeti és kulturális jogok, valamint az egyéni és kollektív szabadságjogok vonatkozásában az olyan személyek részére, akik migráns munkásként, vagy ezek családtagjaként területén jogosan tartózkodnak.

11. cikk

1. Az Egyezmény jelen Része értelmében a „migráns munkás” kifejezés az olyan személyt jelenti, aki egyik országból a másikba vándorol vagy vándorolt annak érdekében, hogy ott, nem önfoglalkoztatóként, munkát vállaljon, valamint vonatkozik minden olyan személyre, akit migráns munkásként szabályszerűen fogadnak.

2. Az Egyezmény jelen Része nem terjed ki:

- (a) a határmenti munkavállalókra;
- (b) művészekre és olyan szabadfoglalkozásúakra, akik rövid tartózkodásra utaztak be az országba;
- (c) tengerészekre;
- (d) olyan személyekre, akik kifejezetten tanulmányi és képzési célokból utaztak be;
- (e) az ország területén tevékenykedő szervezetek vagy vállalatok olyan munkavállalóira, akik munkaadójuk kívánsága alapján korlátozott és meghatározott időtartamban, meghatározott feladat vagy küldetés elvégzésére átmenetileg lettek bebocsátva az adott országba, és akik a feladatuk vagy küldetésük teljesítése után kötelesek elhagyni az országot.

12. cikk

Minden tagállam kötelezi magát arra, hogy a nemzeti feltételeknek és szokásoknak megfelelő módszerekkel:

- (a) törekszik a munkaadók és a munkavállalók szervezeteivel és más megfelelő testületekkel történő együttműködésre a jelen Egyezmény 10. cikkében szereplő politika elfogadásának és tiszteletben tartásának elősegítése érdekében;
- (b) olyan jogszabályok életbe léptetésére és olyan oktatási programok támogatására, amelyek ezen politika elfogadása és tiszteletben tartása biztosítékának tekinthetők;

- (c) intézkedéseket foganatosítására, oktatási programok előmozdítására és más olyan tevékenységek kialakítására, amelyek arra irányulnak, hogy a migráns munkásokat a lehetséges mértékben megismertessék ezzel a politikával, jogaikkal és kötelezettségeikkel, valamint azokkal a tevékenységekkel, amelyek úgy lettek kialakítva, hogy hatékony támogatást nyújtsanak a migráns munkások védelméhez és jogaik gyakorlásához;
- (d) hatályon kívül helyezi az olyan törvényes rendelkezéseket és megváltoztatja az olyan közigazgatási előírásokat és szokásokat, amelyek ellentétesek ezzel a politikával;
- (e) a munkaadók és a munkavállalók képviseleti szervezeteivel folytatott tanácskozás után olyan, a nemzeti feltételeknek és gyakorlatnak megfelelő szociálpolitikát dolgoz ki és alkalmaz, amely lehetővé teszi a migráns munkások és családjuk részére, hogy a saját állampolgárok részére biztosított előnyökben részesüljenek. Ennek során, az egyenlő esélyek és egyenlő elbírálás elvének veszélyeztetése nélkül, figyelembe kell venni azon sajátos szükségleteiket, amelyek a foglalkoztatásuk országának társadalmába történő beilleszkedésükig felmerülhetnek;
- (f) mindent elkövetnek annak érdekében, hogy segítsék és ösztönözzék a migráns munkásokat és családjukat nemzeti és etnikai azonosságuk, valamint származásuk országához fűződő kulturális kapcsolataik megőrzésében, beleértve a gyermekek részére biztosított azon lehetőséget, hogy anyanyelvi ismereteket szerezhessenek;
- (g) a munkafeltételek tekintetében garantálja az egyenlő elbánást valamennyi, az azonos tevékenységet folytató migráns munkásra, függetlenül foglalkoztatásuk feltételeitől.

13. cikk

1. Egy tagállam megteheti a hatáskörébe tartozó összes szükséges intézkedést és együttműködhet más tagállamokkal is annak érdekében, hogy megkönnyítse a területén legálisan tartózkodó migráns munkások családegyesítését.

2. A jelen cikk alkalmazásában a migráns munkás családtagjának házastársa és általa eltartott gyermekei, apja és anyja számítanak.

14. cikk

A tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy-

- (a) lehetővé tegyék, földrajzi mobilitásuk jogának biztosítása mellett, a migráns munkások szabad munkavállalását, feltéve, hogy a migráns munkások munkavállalási céllal szabályszerűen tartózkodnak felségterületükön egy 2 évet meg nem haladó meghatározott időszakon át vagy, ha jogszabályaik két évnél rövidebb meghatározott időre szóló szerződéseket írnak elő, abban az esetben, ha a migráns munkás első munkaszerződését már teljesítette;
- (b) munkaadók és munkavállalók képviseleti szervezetei meghallgatása után előírásokat fogadjanak el a felségterületen kívül szerzett szakmai képesítés, beleértve a bizonyítványokat és diplomákat is, elismeréséről,
- (c) a foglalkozások vagy beosztások korlátozott köre tekintetében az alkalmazást korlátozzák, amennyiben ezt az államérdek megkívánja.

III. RÉSZ. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

15. cikk

A jelen Egyezmény nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy több- vagy kétoldalú megállapodásokat kössenek az Egyezmény alkalmazásából adódó problémák megoldása érdekében.

16. cikk

1. Minden olyan tagállam, amely a jelen Egyezményhez csatlakozik, a ratifikációs okmányhoz csatolt nyilatkozatában akár az I., akár a II. Rész tekintetében kivonhatja magát az Egyezmény alkalmazása alól.

2. Minden olyan tagállam, amely egy ilyen nyilatkozatot tett, egy későbbi nyilatkozatában ezt bármikor visszavonhatja.

3. Minden olyan tagállam, amely tekintetében a jelen cikk 1. bekezdése szerinti nyilatkozat hatályban van, a jelen Egyezmény végrehajtásáról szóló jelentéseiben köteles tájékoztatást adni törvényhozása és gyakorlata helyzetéről azon Rész rendelkezései vonatkozásában, melyeket az elfogadás alól kivont, arról, hogy ezeket a rendelkezéseket milyen mértékben alkalmazza, vagy szándékozik alkalmazni, valamint azokról az okokról, amelyek folytán ezeket még nem foglalta bele az Egyezmény elfogadásába.

17. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

18. cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai közül csak azokra nézve kötelező, amelyeknek ratifikációit a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. Az Egyezmény azon időponttól számított tizenkét hónap múlva lép hatályba, amikor két tagállam részéről történt ratifikációt a főigazgató nyilvántartásba vette.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden tagállamra nézve tizenkét hónappal azon nap után lép hatályba, amelyen a tagállam ratifikációját nyilvántartásba vették.

19. cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezmény első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Az a tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tíz éves időszak lejártá utáni egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított

felmondási jogával, újabb tíz éves időszakra kötelezettségben marad. Ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

20. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet valamennyi tagállamát köteles értesíteni a Szervezet tagállamai által vele közölt valamennyi ratifikálás illetve felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. A főigazgató a második ratifikáció nyilvántartásba vételéről küldött értesítésével egyidejűleg felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét az Egyezmény hatályba lépésének időpontjára is.

21. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikkek rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vett ratifikációkat és felmondásokat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikke szerint valamennyi részletükben nyilvántartásba vétel céljából megküldi az Egyesült Nemzetek főtitkárának.

22. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa az általa szükségesnek ítélt időpontokban jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

23. cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, az új Egyezmény eltérő rendelkezése hiányában-

- (a) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 19. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;
- (b) az új módosító Egyezmény hatályba lépésekor lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

24. cikk

A jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.